

Punyashlok Ahilyadevi Holkar SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR

NAAC Accredited-2022

'B++' Grade (CGPA 2.96)

Name of the Faculty – Humanities

Syllabus for the Subject Sanskrit

Name of the Course – M.A. I

With effect from June- 2023

Course –M.A. I

Semester – I

Subject – Sanskrit

(w.e.f. June 2023)

Syllabus for – Sanskrit Semester I and II

(CBCS Semester Pattern Syllabus *w.e.f.* June, 2023)

Examination : 2023 – 2024 - 2025

Teaching : 2023 – 2024

2024 – 2025

2025 – 2026

1) Preamble

Sanskrit is the foremost language in the world. It has a rich literary work full of Scientific Doctrines. As the study of the Universe is achieving new goals or findings, Sanskrit is being proved more and more as a scientific language and the language of science. The syllabus is designed from the point of view of literary as well as professional necessity and utility. Syllabus of Sanskrit is as per UGC norms.

Following points have been taken into consideration while framing the syllabus.

1. Vedas are the foremost literature in the world. They are being studied worldwide for valuable knowledge. So the students have to know about Vedas and their literary beauty.
2. Philosophy in Sanskrit has reached the heights of thought and science. Knowledge of creation, fundamentals of the universe and the ultimate truth from which all the creatures are born, established and merged is stated here. So it is included in the syllabus.
3. Medical Science in Sanskrit and Yoga are very popular and prevalent branches. It is necessarily known by Sanskrit scholars. So the Syllabus contains useful portions from Ayurveda and Yoga.
4. The glory and heritage of Ancient Indian Culture and poetic beauty in Sanskrit language is very famous. The narration of history and various doctrines through stories is the specialty of Puran, Ramayana and Mahabharata. Also Puran literature refers to Veda as well as Agamas. So it is included in this syllabus.
5. A special branch of Grammar exists in Sanskrit. It is the power and pride of Sanskrit. It is introduced here.
6. The syllabus is helpful for professional development. So various skills such as writing articles, books, management, soft skills etc. are included.
7. The syllabus proves helpful for appearing in the NET exam.

2) Objectives of the Course

1. To introduce the Literature in Sanskrit Language
2. To introduce the Scientific knowledge in Sanskrit Language
3. To introduce the grammar in Sanskrit Language
4. To introduce the philosophy in Sanskrit Language
5. To inculcate language related skills

Punyshlok Ahilyadevi Holkar Solapur University, Solapur

Semester Pattern Syllabus

M.A I Sanskrit

Introducing from 2023

Semester I

Semester	Code	Title of the Paper	Semester Exam			L	T	P	Total Credit
			Theory	IA	Total				
First									
Subject									
DSC	I	वेदवाङ्मयम् (छान्दोग्योपनिषद्)	80	20	100	3	1	0	4
DSC	II	पुराण (१८ पुराणपरिचयः, ब्रह्मपुराण आदिखण्ड अध्याय १८ तः २३)	80	20	100	3	1	0	4
DSC	III	भारतीय दर्शन (सामान्य परिचय) (न्याय, वैशेषिक, सांख्य, योग, चार्वाक, बौद्ध, जैन, पूर्वमीमांसा, उत्तरमीमांसा, इ.)	80	20	100	3	1	0	4
DSC	IV	साहित्यशास्त्रम् (सामान्य परिचय)	40	10	50	1	1	0	2
DSE	I	साहित्य – रघुवंशमहाकाव्य सर्ग २,३	80	20	100	3	1	0	4

DSE	II	वैज्ञानिक साहित्य - आयुर्वेद [परिचय,	80	20	100	3	1	0	4
DSE	III	योगदर्शन – सामान्य परिचय	80	20	100	3	1	0	4
DSE	IV	ज्योतिषशास्त्रम्	80	20	100	3	1	0	4
R.M	I	अनुसंधानप्रविधि	80	20	100	3	1	0	4

Semester II

Semester	Code	Title of the Paper	Semester Exam			L	T	P	Total Credit
			Theory	IA	Total				
First									
Subject									
DSC	V	नाटकम् (मुद्राराक्षस)	80	20	100	3	1	0	4
DSC	VI	व्याकरण (कारक, संधि, समास, लकार) सिद्धान्तकौमुदी निवडक सूत्रे	80	20	100	3	1	0	4
DSC	VII	निरुक्तम् १,२ अध्याय वेदाङ्ग परिचय	80	20	100	3	1	0	4
DSC	VIII	वैदिकसाहित्यम् (सामान्यपरिचयः, नि युक्तानि सूक्तानि च)	40	10	50	1	1	0	2
DSE	I	पाणिनीय शिक्षा	80	20	100	3	1	0	4
DSE	II	वेदांत परिचय, (वेदांतसारः)	80	20	100	3	1	0	4
DSE	III	याज्ञवल्क्यस्मृति (दायविभाग प्रकरणम्)	80	20	100	3	1	0	4

DSE	IV	रामायणम् बालकांडम् अध्याय- ५ - १५	80	20	100	3	1	0	4
			80	20	100	3	1	0	4
OJT/F P	I	अन्वादकः।	80	20	100	3	1	0	4
OJT/F P	II	अष्टांगयोगशिक्षकः।	80	20	100	3	1	0	4
OJT/F P	III	संस्कृतबालशिक्षकः।	80	20	100	3	1	0	4
OJT/F P	IV	संस्कृताधिगमसाम ग्रीनिर्माणम्	80	20	100	3	1	0	4

Punyashlok Ahilyadevi Holkar Solapur University, Solapur

M.A (Sanskrit) Part-I

वेदवाङ्मय (Paper- DSC - I) Semester I

(2023-2024, 2024-2025, 2025-2026)

(CBCS Semester Pattern Syllabus *w.e.f.* June, 2023)

Paper DSC - I - वेदवाङ्मयम् छान्दोग्योपनिषद् (अध्यायः ६,७)

About the paper-

1. The paper introduces Upanishad literature which is a part of Vaidik Sanskrit.
2. This paper contains Chandogya Upanishad . This Upanishad contains doctrines regarding the origin of the Universe.
3. Also it states a path to reach Brahman with the help of Word.

[Total Credits: 04]

Total Theory Lectures-(60)

Unit 1: परिचयः	(Credit 01)	Lectures 15
1. वेदवाङ्मयस्य परिचयः		
2. दशोपनिषद्परिचयः		
Unit 2: Section 1:	(Credit 01)	Lectures 15
1. छान्दोग्योपनिषद्परिचयः		
Unit 3: Section 2:	(Credit 01)	Lectures 15
1. अध्यायः ६		
Unit 4: Section 3:	(Credit 01)	Lectures 15
1. अध्यायः ७		

सन्दर्भग्रन्थाः -

1. छान्दोग्योपनिषद्
प्रकाशक - गीता प्रेस, गोरखपूर
2. वैदिक देवतांचे अभिनव दर्शन - डॉ. रा. ना. दांडेकर
3. संस्कृत साहित्याचा सोपपत्तिक इतिहास
लेखक - विनायक वामन करंबेळकर
प्रकाशक - श्री शारदा प्रकाशन, नागपूर
4. वेदार्थनिर्णयाचा इतिहास
लेखक - म.अ. मेहेंदळे
प्रकाशन - भांडारकर प्राच्य विद्या संसोधन मंदिर पुणे

Punyashlok Ahilyadevi Holkar Solapur University, Solapur

M.A (Sanskrit) Part-I

पुराण (Paper- DSC - II) Semester I

(2023-2024, 2024-2025, 2025-2026)

(CBCS Semester Pattern Syllabus w.e.f. June, 2023)

Paper DSC - II - पुराण

(१८ पुराणपरिचयः, ब्रह्मपुराण आदिखण्ड अध्याय १८ तः २३)

About the paper-

1. The paper introduces Puran literature.
2. Puranas are encyclopedias of Indian heritage. They contain various topics such as Philosophy, genealogies of Gods, Goddesses, Sages and Kings, demigods, folk tales, pilgrimages, temples, medicine, astronomy, grammar, Cosmogony, Cosmology, History, Geography etc. through stories .
3. These contents are very useful in animation film making.
4. This paper contains chapters from Brahma Puran .

[Total Credits: 04]

Total Theory Lectures-(60)

Unit 1: परिचयः

(Credit 01)

Lectures 15

1. पुराणवाङ्मयस्य परिचयः

Unit 2: Section 1:

(Credit 01).

Lecture 15

1. पुराणवाङ्मये कथासाहित्यम्
2. लोककथानां पुराणवाङ्मयेन सह सम्बन्धः

Unit 3: Section 2:

(Credit 01).

Lecture 15

1. ब्रह्मपुराणम् अध्यायाः 18, 19, 20

Unit 4: Section 3 :

(Credit 01)

Lectures 15

1. ब्रह्मपुराणम् अध्यायाः 21,22,23

सन्दर्भग्रन्थाः -

- पुराणविमर्श
लेखक - आचार्य बलदेव उपाध्याय
प्रकाशक - चौखम्भा प्रकाशन, वाराणसी
- ब्रह्मपुराण
प्रकाशक - गीता प्रेस, गोरखपूर

Punyashlok Ahilyadevi Holkar Solapur University, Solapur

M.A (Sanskrit) Part–I

भारतीय दर्शन (Paper-DSC - III) Semester I

(2023-2024, 2024-2025, 2025-2026)

(CBCS Semester Pattern Syllabus *w.e.f.* June, 2023)

Paper DSC - III - भारतीय दर्शन

(सामान्यपरिचयः)

(चार्वाक, बौद्ध, जैन, न्याय, वैशेषिक, सांख्य, योग, पूर्वमीमांसा, उत्तरमीमांसा)

About the paper-

1. The paper introduces Darshan literature.
2. Origin of the Universe, tests of true knowledge, goals and ultimate destination of human life, concept of God, classification and properties of things, both mortal and immortal etc. are the topics of Darshan i.e. Indian philosophical literature.
3. These Darshanas are very useful in increasing thinking capacity and the proper way of thinking.
4. This paper contains Nine schools of Darshan .

[Total Credits: 04]

Total Theory Lectures-(60)

Unit 1: परिचयः

(Credit 01)

Lectures 15

1. दर्शनवाङ्मयस्य परिचयः
2. सामान्यसिद्धान्ताः

Unit:2 Section :

(Credit 01)

Lecture 15

1. चार्वाकदर्शनम्
2. बौद्धदर्शनम्
3. जैनदर्शनम्

Unit 3: Section 2 :

(Credit 01)

Lecture 15

1. न्यायदर्शनम्
2. वैशेषिकदर्शनम्
3. साङ्ख्यदर्शनम्
4. योगदर्शनम्

Unit 4: Section 3:

(Credit 01)

Lectures 15

1. पूर्वमीमांसादर्शनम्
2. उत्तरमीमांसादर्शनम्

सन्दर्भग्रन्थाः -

1. सर्वदर्शनसंग्रहः -
भाष्यकार - डॉ. उमाशंकर शर्मा
प्रकाशन - चौखम्भा विद्याभवन, वाराणसी २०१४
2. षड्दर्शन समुच्चय -
लेखक - श्री हरिभद्रसूरीश्वर
प्रकाशक - सन्मार्ग प्रकाशन, अहमदाबाद २०१२
3. भारतीय तत्त्वज्ञान कोश
संस्कृती प्रकाशन, नवी दिल्ली
4. भारतीय दर्शन की रूपरेखा
ले. आचार्य बलदेव उपाध्याय
प्रकाशक: चौखम्भा ओरि. दिल्ली १९७९

Punyashlok Ahilyadevi Holkar Solapur University, Solapur

M.A (Sanskrit) Part-I

साहित्यशास्त्रम् (Paper-DSC - IV) Semester I

(2023-2024, 2024-2025, 2025-2026)

(CBCS Semester Pattern Syllabus w.e.f. June, 2023)

Paper DSC - IV - साहित्यशास्त्रम्

(सामान्यपरिचयः)

About the paper-

1. The paper is about Sahitya Shastra i.e. poetics in Sanskrit.
2. The paper is very useful to know the rich Indian heritage of Sanskrit Poetics.
3. The paper is also useful for NET/SET preparation.

[Total Credits: 02]

Total Theory Lectures-(30)

Unit 1: परिचयः	(Credit 01)	Lectures 15
<ol style="list-style-type: none">1. साहित्यशास्त्रस्य इतिहासः2. साहित्यशास्त्रस्य परंपरा		
Unit 2: Section 1	(Credit 01)	Lectures 15
<ol style="list-style-type: none">1. रसादयः पंच संप्रदायाः		

संदर्भ ग्रंथ –

1. <https://archive.org/details/Prof.RadhavallavTripathiSir>

2. संस्कृत वाङ्मय का बृहत् इतिहास
लेखक – आचार्य बलदेव उपाध्याय
प्रकाशक – उत्तर प्रदेश संस्कृत संस्थान
3. वैदिक साहित्य और संस्कृति
लेखक – डॉ रमाशंकर त्रिपाठी
प्रकाशक – चौखंबा कृष्णदास अकादमी, वाराणसी
4. संस्कृत वाङ्मयाचा इतिहास
लेखक – सीताराम पेंडसे
5. वैदिक संस्कृतीचा विकास
लेखक – तर्कतीर्थ लक्ष्मणशास्त्री जोशी
वाई प्राज्ञ पाठशाळा
6. [https://hi.m.wikipedia.org/wiki/का यूकाश](https://hi.m.wikipedia.org/wiki/का_यूकाश)
7. वक्रोक्तिजीवित
लेखक – कुन्तक
प्रकाशक – चौखम्भा संस्कृत संस्थान, वाराणसी

Punyashlok Ahilyadevi Holkar Solapur University, Solapur

M.A (Sanskrit) Part-I साहित्य (Paper- DSE - I) Semester I (2023-2024, 2024-2025, 2025-2026)

(CBCS Semester Pattern Syllabus *w.e.f.* June, 2023)

Paper DSE - I साहित्य – रघुवंशमहाकाव्य सर्ग २,३

About the paper-

1. The paper introduces classical literature in Sanskrit.
2. Raghuvamsham, one of five epics, is a legendary epic in Sanskrit. It narrates the history of Raghukul in a poetic way by Kalidasa.
3. These contents are very useful in developing animation films.
4. This paper contains two chapters from the said epic.
5. Study of literary beauty is important in this paper.

[Total Credits: 04]

Total Theory Lectures-(60)

Unit 1: सामान्यपरिचयः	(Credit 01)	Lectures 15
1 संस्कृतकाव्यपरिचयः 2 संस्कृतवाङ्मये रघुवंशकाव्यस्य स्थानम्		
Unit:2 Chapter 2:	(Credit 01).	Lecture 15
1.दिलीपवृत्तान्तः 2.श्लोकानाम् अन्वयः		
Unit:3 Chapter 2 and 3:	(Credit 01).	Lecture 15
1. रघुवृत्तान्तः 2.श्लोकानाम् अन्वयः		
Unit 4: Chapter 3:	(Credit 01)	Lectures 15

1. युद्धवृत्तान्तः
2. श्लोकानाम् अन्वयः

सन्दर्भग्रन्थाः -

1 Raghuvamsham - Vikisrot - <https://sa.m.wikisource.org>

2 Raghuvamsha

Editor - Ramchandr Verma – amazon

Punyashlok Ahilyadevi Holkar Solapur University, Solapur

M.A (Sanskrit) Part-I

वैज्ञानिक साहित्य (Paper- DSE - II) Semester I

(2023-2024, 2024-2025, 2025-2026)

(CBCS Semester Pattern Syllabus w.e.f. June, 2023)

Paper DSE - II – वैज्ञानिक साहित्य - आयुर्वेद

(सामान्यपरिचय: केचन अध्यायाः च)

About the paper-

1. The paper introduces Ayurveda literature.
2. Ayurveda is a branch of applied Sanskrit Language.
3. This paper contains useful contents and instructions regarding daily and season wise routine for maintaining health.
4. The paper introduces some medicinal values of selected plants.

[Total Credits: 04]

Total Theory Lectures-(60)

Unit 1: सामान्यपरिचयः :-	(Credit 01)	Lectures 15
1. आयुर्वेदस्य इतिहासः 2. टीकाग्रंथानां परिचयः		
Unit 2 : अष्टांगहृदय सूत्रस्थान - दिनचर्या अध्यायः	(Credit 01)	Lectures 15
Unit 3: स्वस्थलक्षणम् :	(Credit 01)	
Lectures 15		
Unit 4:आयुर्वेदस्य मूलसिद्धांताः:	(Credit 01)	Lectures 15

संदर्भग्रंथाः -

1. अष्टांगहृदय
प्रकाशक - चौखम्भा प्रकाशन, वाराणसी
2. अष्टांग संग्रहः
प्रकाशक - चौखम्भा प्रकाशन, वाराणसी
3. वनौषधि विमर्श
लेखक - डॉ. अनुग्रह नारायण सिंह
प्रकाशक - चौखम्भा प्रकाशन, वाराणसी
4. वैद्यकीय सुभाषितसाहित्यम् अथवा साहित्यिक सुभाषित वैद्यकम् ।
प्रकाशक - चौखम्भा प्रकाशन, वाराणसी
5. आयुर्वेद का इतिहास
लेखक - कविराज सूरमचन्द्र
प्रकाशक - कविराज सूरमचन्द्र, शिमला
6. संस्कृत विज्ञान परिचय
प्रकाशक - डॉ. बा.प. साबळे, कोल्हापूर
7. आयुर्वेद का वैज्ञानिक इतिहास
लेखक - आचार्य प्रियव्रत शर्मा
प्रकाशक - चौखम्भा औरियन्टालिया, वाराणसी

Punyashlok Ahilyadevi Holkar Solapur University, Solapur

M.A (Sanskrit) Part–I

योगदर्शन (Paper- DSE - III) Semester I

(2023-2024, 2024-2025, 2025-2026)

(CBCS Semester Pattern Syllabus *w.e.f.* June, 2023)

Paper DSE III – योगदर्शन

(सामान्यपरिचयः)

About the paper-

1. The paper introduces Yoga in Sanskrit literature.
2. Study of Yoga is being used in various fields. So the paper will prove useful from the point of view of career.

[Total Credits: 04]

Total Theory Lectures-(60)

Unit 1: परिचयः :	(Credit 01)	Lectures 15
1. योगशास्त्रपरिचयः		
2. योगशास्त्रस्य इतिहासः		
Unit 2: योगादर्शनम् :	(Credit 01)	Lectures 15
1. योगलक्षणम्		
2. चतुष्पादपरिचयः		
Unit 3: योगः :	(Credit 01)	Lectures 15
1. क्रियायोगः		

2. राजयोग:

Unit 4: योगशाखा: : (Credit 01) Lectures 15

1. विद्यमानयोगशाखापरिचय:

संदर्भ ग्रंथ –

1. पतंजली योगदर्शन
लेखक – महर्षि पतंजली
2. पतंजली योगसूत्र
लेखक – बी के एस ऐय्यंगार
3. पतंजली योगदर्शन
लेखक – डॉ मृदुल किर्ती
4. सर्वदर्शन संग्रह
लेखक – माधवाचार्य
5. राजयोग
लेखक – स्वामी विवेकानंद
6. Yoga sutras of patanjali
Talks by dr. Yogendra & smt. Hansaji
7. Four Chapters on Freedom
Writer - Swami Satyananda Saraswati

Punyashlok Ahilyadevi Holkar Solapur University, Solapur

M.A (Sanskrit) Part–I

ज्योतिषशास्त्रम् (Paper- DSE - IV) Semester I

(2023-2024, 2024-2025, 2025-2026)

(CBCS Semester Pattern Syllabus w.e.f. June, 2023)

Paper DSE -IV - ज्योतिषशास्त्रम्

जातकपारिजातः - राशीशीलाध्यायः

About the paper-

1. The paper introduces Jyotish Shastra in Sanskrit which is a branch of Applied Sanskrit.
2. Students would appreciate this paper as they will come to know a range of synonyms of numbers. It is a very interesting part of this book.
3. This paper is very important and useful for students as they would be able to work themselves or can go towards self employment.
4. Also the paper is useful for the scholars of Jyotish Shastra.

[Total Credits: 04]

Total Theory Lectures-(60)

Unit 1: परिचयः :	(Credit 01)	Lectures 15
1 ज्योतिषशास्त्रपरिचयः		
2 ज्योतिषशास्त्रस्य इतिहासः		
Unit 2: राशीपरिचयः	(Credit 01)	Lectures 15
1. संज्ञा		
2. राशीस्वरूपम्		
Unit 3:राशीचक्रम् :	(Credit 01)	Lectures 15

संदर्भ ग्रंथ –

1. Available on archive.org.in
https://ia601802.us.archive.org/27/items/jatakaparijatadaivjnavidyanathapt.kapiles-warshastrichaukambha_202003_445_/Jataka%20Parijata%20Daivjna%20Vidyanatha%20Pt.%20Kapileswar%20Shastri%20Chaukambha.pdf
2. जातकपारिजातः
लेखक – दैवज्ञ वैद्यनाथ , प्रकाशक – चौखम्भा संस्कृत संस्थान, वाराणसी

Punyashlok Ahilyadevi Holkar Solapur University, Solapur

M.A (Sanskrit) Part-I

अनुसन्धानप्रविधि: (Paper- RM) Semester I

(2023-2024, 2024-2025, 2025-2026)

(CBCS Semester Pattern Syllabus w.e.f. June, 2023)

Paper Research Methodology (RM) अनुसन्धानप्रविधि:

About the Course:

1. Understand the psychology of research which includes different perspectives of research.
2. Apply the research knowledge to formulate a suitable problem statement by adopting different research methods and models.
3. Analyze the research outcome by using a suitable statistical tool.
4. Write or present a scientific report and research proposal by adopting copyright based ethical values.

[Total Credits: 04]

Total Theory Lectures-(60)

Unit 1: अनुसन्धानपदव्याख्यानम्	(Credit 01)	Lectures 15
<ol style="list-style-type: none">1. अनुसन्धानलक्षणम्2. संस्कृतवाङ्मये अनुसन्धानस्य प्राचीनता उदाहरणानि च ।3. संस्कृतवाङ्मये अनुसन्धानस्य आवश्यकता प्रयोजनं च।		
Unit 2: अनुसन्धानस्य सीमा स्वरूपं च	(Credit 01)	Lectures 15
<ol style="list-style-type: none">1. अनुसन्धानस्य स्वरूपम्2. संस्कृत वाङ्मये अनुसन्धानस्य सीमा3. अनुसन्धानसोपानानि4. ग्रंथानां समीक्षात्मकमध्ययनम्		

Unit 3: अनुसन्धानस्य प्रकाराः

(Credit 01)

Lectures 15

1. सर्वेक्षणात्मकम्
2. शास्त्रीयम्
3. तुलनात्मकम्
4. समस्यामूलकम्
5. क्षेत्रीयम्
6. विमर्शात्मकम्
7. वर्णनात्मकं व्याख्यानात्मकम् अध्ययनम्
8. विषयचयने आवश्यकाः अंशाः

Unit 4: सामग्रीङ्कलनम्

(Credit 01)

Lectures 15

1. प्राथमिक स्रोतांसि
2. आनुषङ्गिक स्रोतांसि
3. आधुनिक उपकरणानि
4. प्रबंधस्य रूपरेखानिर्माणम्

सन्दर्भग्रन्थाः -

1. शोधप्रविधिः- डॉ.सत्यनारायण आचार्य
2. शोधप्रभा- प्रा. रमेशकुमार पाण्डेय
3. शोध प्रविधि -डॉ. विनयमोहन शर्मा
4. नविन शोध विज्ञान -डॉ.तिलक सिंह
5. शोध प्रविधि- डॉ. हरिश्चंद्र वर्मा
6. साहित्य सिद्धान्त और शोध- डॉ.आनंद प्रकाश दीक्षित
7. शोधनिबंधाची लेखनपद्धती- डॉ.मिलिंद मालशे
8. संस्कृत शोध-प्रविधिः - प्रो.प्रभुनाथ द्विवेदी
9. शोधप्रविधिः पाण्डुलिपिविज्ञानञ्च - डॉ.एन्.आर.कण्णन
10. संशोधन पद्धती,प्रक्रिया आणि अंतरंग - रंगनाथ पठारे

Sem II

Punyashlok Ahilyadevi Holkar Solapur University, Solapur

M.A (Sanskrit) Part-I

नाटकम् (Paper-DSC - V) Semester II

(2023-2024, 2024-2025, 2025-2026)

(CBCS Semester Pattern Syllabus w.e.f. June, 2023)

Paper DSC - V नाटकम्

मुद्राराक्षस of विशाखादत्त

About the paper-

1. The paper introduces literary beauty .
2. Sanskrit language has a great heritage of dramatic literature.
3. Mudrarakshas is a drama themed on political victory.

[Total Credits: 04]

Total Theory Lectures-(60)

Unit 1: परिचय: (Credit 01) Lectures 15

1. संस्कृतनाटकानां परिचयः
2. संस्कृतनाटकानां इतिहासः

Unit 2 : Section 1 : (Credit 01) Lectures 15

1. अंकौ 1,2

Unit 3: Section 2 : (Credit 01) Lectures 15

1. अंकौ 3, 4

Unit 4: Section 3 : (Credit 01) Lectures 15

1. अंका: 5-7

सन्दर्भग्रन्थाः -

1. वैदिक साहित्याचा चिकित्सक इतिहास : सिंधु डांगे
2. संस्कृत साहित्याचा सोपपत्तिक इतिहास
लेखक - करंबेळकर
3. मुद्राराक्षस नाटकम्
संपादक - गंगासागर राय
प्रकाशक - चौखम्भा प्रकाशन, वाराणसी
4. संस्कृत काव्यशास्त्र का आलोचनात्मक इतिहास
लेखक - अमरनाथ पाण्डेय
प्रकाशक - चौखम्भा प्रकाशन
5. संस्कृत नाट्यसृष्टी
लेखक - गोविंद केशव भट
प्रकाशक - कॅन्टिनेन्टल प्रकाशन, पुणे
6. संस्कृत के प्रमुख नाटककार तथा उनकी कृतिया
संपादक - डॉ. गंगासागर राय
प्रकाशक - चौखम्भा प्रकाशन, वाराणसी

Punyashlok Ahilyadevi Holkar Solapur University, Solapur

M.A (Sanskrit) Part-I

व्याकरण (Paper-DSC - VI) Semester II

(2023-2024, 2024-2025, 2025-2026)

(CBCS Semester Pattern Syllabus *w.e.f.* June, 2023)

Paper - DSC VI व्याकरण

(कारक, संधि, समास, लकार) लघुसिद्धान्तकौमुदी

About the paper-

1. The paper introduces Grammar in Sanskrit language.
2. Grammar is a special branch of applied Sanskrit Language.
3. This paper contains useful Sutras for enriching language .

[Total Credits: 04]

Total Theory Lectures-(60)

Unit 1: परिचयः :	(Credit 01)	Lectures 15
1. संस्कृतव्याकरणपरिचयः इतिहासश्च 2. वैयाकरणपरिचयः		
Unit 2 : कारकप्रकरणम् :	(Credit 01)	Lectures 15
1. कर्मकारकम् 2. इतराणि कारकाणि		
Unit 3: संधिसमासप्रकरणे :	(Credit 01)	Lectures 15
1. संधिप्रकरणम् 2. समासप्रकरणम्		

1. धातुविचारः
2. लकारविचारः

संदर्भग्रंथाः -

- 1) लघुसिद्धांत कौमुदी : मराठी भाषांतर म.दा.साठे
- 2) संस्कृतिनिधिः बी. ए. भाग -१ ऐच्छिक
सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर – २०१३
- 3) पाणिनी प्रत्ययार्थ कोषः
लेखक – ज्ञानप्रसाद शास्त्री

प्रकाशक – चौखम्भा प्रकाशन , वाराणसी

- 4) संस्कृत व्यकरण का इतिहास
ले. आचार्य बलदेव उपाध्याय

प्रकाशक – चौखम्भा प्रकाशन , वाराणसी

Punyashlok Ahilyadevi Holkar Solapur University, Solapur

M.A (Sanskrit) Part–I

वैज्ञानिक साहित्य (Paper- DSC - VII) Semester II

(2023-2024, 2024-2025, 2025-2026)

(CBCS Semester Pattern Syllabus *w.e.f.* June, 2023)

**Paper DSC - VII - वैज्ञानिकसाहित्यम्
निरुक्तम् १,२ अध्यायौ (समाम्नायः सामाम्नातः प्रभृति)**

About the paper-

1. Nirukta is an etymological interpretation of Vedas by Yaskacharya who lived in 5th century BC.
2. It is one of Vedangas which is ancillary science of the derivation of words from Veda.
3. It is important text for linguistic studies.

[Total Credits: 04]

Total Theory Lectures-(60)

Unit 1: परिचयः	(Credit 01)	Lectures 15
1. वेदांगपरिचयः		
2. निरुक्तपरिचयः		
Unit 2: Section 1	(Credit 01)	Lectures 15
1. प्रथमाध्यायः		
Unit 3: Section 2	(Credit 01)	Lectures 15
1. द्वितीयाध्यायः - काण्डानि 2.1-2.14		
Unit 4: Section 3 :	(Credit 01)	Lectures 15
1. द्वितीयाध्यायः - काण्डानि 2.15 – 2.28		

संदर्भ ग्रंथ –

8. Available on archive.org.in

https://ia902801.us.archive.org/29/items/nirukta_202001/nirukta.pdf

9. <https://ia801609.us.archive.org/34/items/in.ernet.dli.2015.482575/2015.482575.Hindi-Nirukt.pdf>

Punyashlok Ahilyadevi Holkar Solapur University, Solapur

M.A (Sanskrit) Part–I

वैदिकसाहित्यम् (सामान्य परिचय (Paper- DSC - VIII) Semester II

(2023-2024, 2024-2025, 2025-2026)

(CBCS Semester Pattern Syllabus w.e.f. June, 2023)

**Paper DSC - VIII - वैदिकसाहित्यम्
(सामान्यपरिचयः, नियुक्तानि सूक्तानि)**

About the paper-

1. The paper introduces Vaidik Sanskrit.
2. This paper contains Suktas from Rigved, Yajurved and Atharvaved.
3. An introduction to the form and inflectional morphology of Vaidik Deities.
4. An introduction to agricultural concepts of Ancient Rishis .

[Total Credits: 02]

**Total Theory
Lectures-(30)**

Unit no: 1

Title of the Unit – सामान्यपरिचयः (Credit 01) Lectures 15

- 1 वैदिकसाहित्यपरिचयः
- 2 वैदिकदेवताविचारः

Unit no: 2

Title of the Unit – सूक्तानि (Credit 01) Lectures 15

1. विश्वामित्र नदी संवाद (ऋग्वेद 3.33)
2. सूर्यसूक्त (ऋग्वेद 1.125)
3. राष्ट्राभिवर्द्धनसूक्त (अथर्व 1.29)
4. प्रजापतिसूक्त (यजु. 32.1-5)

संदर्भग्रंथाः -

1. ऋग्वेदाचे मराठी भाषांतर : म.म. सिद्धेश्वरशास्त्री चित्रावकर १९६९
2. वैदिक देवतांचे अभिनव दर्शन – डा. रा. ना. दांडेकर
3. सरल हिंदी भावार्थसहित यजुर्वेद : पं.श्रीराम शर्मा, संस्कृति संस्थान , १९७६ बरेली
4. अथर्ववेदाचे मराठी भाषांतर : पं.श्री.दा. सातवळेकर स्वाध्यायमाला , पारडी
5. वेद सौरभम् : शिवाजी विद्यापीठ , कोल्हापूर, जून २०१०

Punyashlok Ahilyadevi Holkar Solapur University, Solapur

M.A (Sanskrit) Part–I

वेदांग (Paper- DSE I) Semester II

(2023-2024, 2024-2025, 2025-2026)

(CBCS Semester Pattern Syllabus w.e.f. June, 2023)

Paper DSE I - वेदांग

पाणिनीय शिक्षा

About the paper-

1. The paper introduces Vedang literature.
2. Shiksha is one of six Vedangas.
3. Shiksha is a branch of applied Sanskrit Language.
4. This paper contains Phonetics which is very useful for proper pronunciation. It is a remedy for MTI problem.

[Total Credits: 04]

Total Theory Lectures-(60)

Unit 1: परिचय: :	(Credit 01)	Lectures 15
1. वेदांगपरिचय: 2. शिक्षाशास्त्रपरिचय:		
Unit 2 : श्लोका: 1-20 :	(Credit 01)	Lectures 15
Unit 3: श्लोका: 21-80 :	(Credit 01)	Lectures 15
Unit 4: श्लोका: 41-60 :	(Credit 01)	Lectures 15

संदर्भग्रंथाः -

1. पाणिनीयशिक्षा
संपादक – बालकृष्ण शर्मा
प्रकाशक – श्रीनिवासरथ , उज्जैनी
2. संस्कृत व्याकरणशास्त्र का इतिहास
लेखक – युधिष्ठिर मीमांसक
प्रकाशक – द फाईन आर्ट प्रिंटिंग प्रेस, अजमेर
3. Issues in Vedas and Astrology
लेखक - श्री हरिभाई पंडया
प्रकाशक - सान्दीपनी राष्ट्रीय वेदविद्या प्रतिष्ठान

Punyashlok Ahilyadevi Holkar Solapur University, Solapur

M.A (Sanskrit) Part–I

वेदांतपरिचयः (Paper- DSE II) Semester II

(2023-2024, 2024-2025, 2025-2026)

(CBCS Semester Pattern Syllabus w.e.f. June, 2023)

**Paper DSE II - वेदांतपरिचयः
वेदांतसारः**

About the paper-

1. The paper is about Vedanta Darshan.
2. The textbook, Vedantasar by Sadanand Yati contains doctrines of Vedanta in a simple way, not having much debate. So it is useful to understand the basics of Vedanta philosophy.

[Total Credits: 04]

Total Theory Lectures-(60)

Unit 1: परिचयः :	(Credit 01)	Lectures 15
1. वेदांतपरिचयः 2. वेदान्तसारपरिचयः		
Unit 2 : Section 1 :	(Credit 01)	Lectures 15
1. मङ्गलाचरणम् - अध्यारोपः		
Unit 3: Section 2 :	(Credit 01)	Lectures 15
1. अज्ञानभेदः - सूक्ष्मप्रपञ्चपर्यन्तम्		
Unit 4: Section 3 :	(Credit 01)	Lectures 15
1. पञ्चीकरणम् - जीवन्मुक्तिपर्यन्तम्		

संदर्भग्रंथाः -

1. वेदान्तसार (विद्वन्मनोरंजिनी टीका)
टीकाकार - स्वामिरामतीर्थ
प्रकाशन - मोतीलाल बनारसीदास वर्ष - १९७९
2. सर्वदर्शनसंग्रहः -
भाष्यकार - डॉ. उमाशंकर शर्मा
प्रकाशन - चौखम्भा विद्याभवन, वाराणसी २०१४

Punyashlok Ahilyadevi Holkar Solapur University, Solapur

M.A (Sanskrit) Part–I

याज्ञवल्क्यस्मृतिः (Paper- DSE III) Semester II

(2023-2024, 2024-2025, 2025-2026)

(CBCS Semester Pattern Syllabus *w.e.f.* June, 2023)

Paper DSE III - याज्ञवल्क्यस्मृतिः (दायविभाग प्रकरणम्)

About the paper-

1. The paper contains a selected part from Yajnavalkya Smriti which is one of the many Dharma-related texts of Hinduism composed in Sanskrit, dated between the 3rd to 5th-century CE.
2. It belongs to the Dharmashastra tradition. The book was composed after Manusmriti. The part 'Dayvibhaga' contains legal theories related to inheritance.

[Total Credits: 04]

Total Theory Lectures-(60)

Unit 1: परिचयः :	(Credit 01)	Lectures 15
1 स्मृतिवाङ्मयपरिचयः 2 याज्ञवल्क्यस्मृतिपरिचयः		
Unit 2 : श्लोकाः 114 - 120 :	(Credit 01)	Lectures 15
Unit 3: श्लोकाः 121-133 :	(Credit 01)	Lectures 15
Unit 4: श्लोकाः 134 - 149 :	(Credit 01)	Lectures 15

संदर्भग्रंथाः -

1. याज्ञवल्क्यस्मृतिः
लेखक - याज्ञवल्क्यमहर्षिः
प्रकाशक - वेंकटेश्वर मुद्रणालय, मुम्बई वर्ष - १९६६
2. याज्ञवल्क्यस्मृतिः
लेखक - याज्ञवल्क्यमहर्षिः
प्रकाशक - परिमल प्रकाशन, नई दिल्ली वर्ष - २०१८
3. A Brief History of Dharmasastra
Author - Sures Chandra Banerji
Abhinav Publications, New Delhi Year- 1999
4. श्रीयाज्ञवल्क्यस्मृतिः (मराठी भाषान्तर)
भाषान्तरकार - विष्णुशास्त्री बापट
प्रकाशक - गजानन बुक डेपो, मुम्बई

Punyashlok Ahilyadevi Holkar Solapur University, Solapur

M.A (Sanskrit) Part-I

रामायणम् (Paper- DSE IV) Semester II

(2023-2024, 2024-2025, 2025-2026)

(CBCS Semester Pattern Syllabus w.e.f. June, 2023)

Paper DSE- IV - रामायणम्

बालकांडम् अध्याय- ५ - १५

About the paper-

1. The paper introduces Arsh Kavya in Sanskrit literature.
2. It introduces a style of Sanskrit poetry .
3. Ramayana is the first poetic work. So students of Sanskrit should know about it.

[Total Credits: 04]

Total Theory Lectures-(60)

Unit 1: परिचयः :	(Credit 01)	Lectures 15
1. आर्षकाव्यपरिचयः 2. रामायणकाव्यपरिचयः		
Unit 2: बालकाण्डम् 1 :	(Credit 01)	Lectures 15
1. अध्यायाः 5,6, 7,8,		
Unit 3: बालकाण्डम् 2 :	(Credit 01)	Lectures 15
1. अध्यायाः 9,10,11		
Unit 4: बालकाण्डम् 3 :	(Credit 01)	Lectures 15
1. अध्यायाः 12,13,14,15		

संदर्भग्रंथाः -

1. वाल्मिकी रामायण
लेखक - महर्षी वाल्मिकी
2. श्रीरामायण महाकाव्य
लेखक - श्रीपाद दामोदर सातवळेकर
3. संस्कृत - साहित्य का प्रामाणिक इतिहास
लेखक - रमाशंकर त्रिपाठी
4. छन्दःशास्त्रम्
लेखक - पिंगलाचार्य

Punyashlok Ahilyadevi Holkar Solapur University, Solapur

M.A (Sanskrit) Part–I

अनुवादक: (Paper - OJT - I) Semester II

(2023-2024, 2024-2025, 2025-2026)

(CBCS Semester Pattern Syllabus *w.e.f.* June, 2023)

Paper OJT-I - अनुवादक:

About the paper-

1. The paper is designed to inculcate vocational skills related to Sanskrit.
2. The paper is useful to develop translational skills which will prove helpful in various projects.
3. Practical work by students is expected.
4. Communicational skills in Sanskrit are included in this paper.
5. Students are supposed to bring Sanskrit language in regular practice.

[Total Credits: 04]

Total Theory Lectures-(60)

Unit 1: परिचय: :	(Credit 01)	Lectures 15
1. संस्कृतस्य उपयोजितशाखापरिचयः		
2. अनुवादसिद्धान्ताः		
3. अनुवादनियमाः		
Unit 2: Section 1	(Credit 01)	Lectures 15
1. संस्कृते वाक्यरचना		
2. कारकाणि		

Unit 3: Section 2 :**(Credit 01)****Lectures 15**

1. तद्धितानि
2. संस्कृते वाक्यप्रयोगाः

Unit 4: Section 3 :**(Credit 01)****Lectures 15**

1. प्रत्यक्षः अनुवादः

संदर्भग्रंथाः -

1. अनुवाद विज्ञान
लेखक - डॉ. नगेन्द्र
प्रकाशक - हिन्दी माध्यम कार्यन्वय निदेशालय, दिल्ली विश्वविद्यालय, दिल्ली, वर्ष - २०१५
2. अनुवाद विज्ञान की भूमिका
लेखक - कृष्ण कुमार गोस्वामी
प्रकाशक - राजकमल प्रकाशन, वर्ष - २०२१
3. अनुवाद विज्ञान : सिद्धान्त एवं प्रविधि
लेखक - भोलानाथ तिवारी, संपादक - जयन्ती प्रसाद नौटियाल
प्रकाशक - किताबघर प्रकाशन, वर्ष - २०११, ISBN - 818985996X, 9788189859961
4. अनुवाद चन्द्रिका
लेखक - चक्रधर नौटियाल संपादक - जयन्ती प्रसाद नौटियाल
प्रकाशक - Exotic India, वर्ष - २०१६, ISBN - 978-8120821156
5. अनुवाद विज्ञान
लेखक - भोलानाथ तिवारी
प्रकाशक - शब्दकार, १९७२
अनुवाद विज्ञान की भूमिका: कृष्णकुमार गोस्वामी, राजकमल प्रकाशन, नई दिल्ली
6. अनुवाद सिद्धांत और समस्याएँ: रवीन्द्रनाथ श्रीवास्तव और कृष्णकुमार गोस्वामी, आलेख प्रकाशन,
7. अनुवाद कला : एन.ई. विश्वनाथ अय्यर, प्रभात प्रकाशन, नई दिल्ली 4. अनुवाद कला: सिद्धांत और प्रयोग : कैलाशचन्द्र भाटिया, तक्षशिला प्रकाशन, नई दिल्ली
8. अनुवाद सिद्धांत की रूपरेखा : सुरेशकुमार, वाणी प्रकाशन, नई दिल्ली
9. अनुवाद विज्ञान सिद्धांत एवं प्रयोग नगेन्द्र, (सं.) दिल्ली विश्वविद्यालय, नई दिल्ली
10. अनुवाद के विविध आयाम: पूरनचंद टंडन, हरीश कुमार सेठी, तक्षशिला प्रकाशन, नई दिल्ली
11. अनुवाद सिद्धांत और प्रयोग : प्रो. जो. गोपीनाथन, लोकभारती, इलाहाबाद
12. अनुवाद प्रक्रिया एवं परिदृश्य : रीतारानी पालीवाल, वाणी प्रकाशन, नई दिल्ली
13. अनुवाद की नई परंपरा और आयाम - कृ. कु. गोस्वामी, अन्नपूर्णा और प्रजापति, प्रकाशन संस्थान 11. नई दिल्ली
14. 21वीं सदी में अनुवाद: एक पुनर्मूल्यांकन - अमरसिंह वधान, कमलिनी श. पशीने अभिषेक प्रकाशन, नई दिल्ली
15. Linguistic Theory of Translation : J. C. Catford, Oxford University Press, London.
16. Language structure & Translation Nida E.A., Stanford University Press.
17. Text Book of Translation: Peter New Mark
18. Translation & Translating: Roger T.Bell OUP, London

Punyashlok Ahilyadevi Holkar Solapur University, Solapur

M.A (Sanskrit) Part-I

अष्टांगयोगशिक्षकः (Paper - OJT - II) Semester II

(2023-2024, 2024-2025, 2025-2026)

(CBCS Semester Pattern Syllabus *w.e.f.* June, 2023)

Paper OJT-II - अष्टांगयोगशिक्षकः

About the paper-

1. To develop new professional opportunity in the field of Sanskrit
2. To support students of Sanskrit by offering professional skill
3. To focus on the original root of Yoga
4. To inculcate life skills in students
5. To promote Indian Heritage
6. To get benefited by the knowledge of Rishis in today's scenario
7. To promote interdisciplinary research work

[Total Credits: 04]

Total Theory Lectures-(60)

Unit 1: परिचयः :	(Credit 01)	Lectures 15
1. संस्कृतस्य उपयोजितशाखापरिचयः		
2. अष्टांगानां परिचयः		
Unit 2: योगासनानि :	(Credit 01)	Lectures 15
1. दंडस्थित्याम् आसनानि		
2. उपविश्य आसनानि		
3. शयनस्थित्याम् आसनानि		
4. विपरित शयनस्थित्याम् आसनानि		
5. योग व उपचार		
Unit 3: प्राणायामः :	(Credit 01)	Lectures 15
1. प्राणायामाः		
2. बन्धाः		
3. मुद्राः		
Unit 4: पूरककर्माणि :	(Credit 01)	Lectures 15
1. आहारविचारः		
मात्रा, विषमाशनम्, जलपानम्, पत्थ्याहारः, अपत्थ्यम्		

2. विविध शाखा अभ्यास
3. योगवर्ग व्यवस्थापन
4. सूचनाकौशल्यम् / संप्रेषणम्

संदर्भग्रंथाः -

1. पातञ्जलमहाभाष्यम् सम्पादकः गुरुप्रसादशास्त्री, प्रकाशकः नन्दकिशोरशास्त्री वाराणसी, वर्ष- १९३९
2. पातञ्जलयोगदर्शनम्, सम्पादक - जगदीश शास्त्री, प्रकाशकः- ईस्टर्न बुक लिंकर्स, दिल्ली, वर्ष - २००८, ISBN - 978-81-7854-135-8
3. पातञ्जलयोगदर्शनम् महर्षि पतञ्जलि प्रकाशकः - चौखंभासुरभारती -प्रकाशनम् वाराणसी वर्ष - २०११ ISBN ९७८-९३-८०३२६-८३-२
4. पातञ्जलयोगदर्शनम् महर्षि पतञ्जलि प्रकाशकः - चौखंभा प्रकाशन वाराणसी वर्ष - २०१०
5. हठयोगप्रदीपिका
लेखक - परमहंस स्वामी अनन्त भारती, प्रकाशन - चौखंभा ओरियन्टालिया, दिल्ली, वर्ष - २०१७
6. Yoga sutras of patanjali
Talks by dr. Yogendra & smt. Hansaji
7. Four Chapters on Freedom
Writer - Swami Satyananda Saraswati
8. सप्तचक्र - डॉ. जवळगेकर

Punyashlok Ahilyadevi Holkar Solapur University, Solapur

M.A (Sanskrit) Part-I

संस्कृतबालशिक्षक: (Paper - OJT - III) Semester II

(2023-2024, 2024-2025, 2025-2026)

(CBCS Semester Pattern Syllabus *w.e.f.* June, 2023)

Paper OJT-III - संस्कृतबालशिक्षक:

About the paper-

1. The paper is mainly based on Sanskrit related teaching skills.
2. Students should be able to use Sanskrit in their own life after having the master degree. Keeping this view the paper is designed.
3. This paper is very important and useful for students as they would be able to work themselves or can go towards self employment.

[Total Credits: 04]

Total Theory Lectures-(60)

Unit 1: परिचय: -	(Credit 01)	Lectures 15
<ol style="list-style-type: none">1. संस्कृतस्य उपयोजितशाखापरिचयः2. शिक्षाशास्त्रपरिचयः इतिहासश्च		
Unit 2: बालमनोविज्ञानम् -	(Credit 01)	Lectures 15
<ol style="list-style-type: none">1. अधिगमक्षमतामापन2. सूचनासम्प्रेषणम्		
Unit 3: प्रविधि: -	(Credit 01)	Lectures 15
<ol style="list-style-type: none">1. Micro Teaching2. गुरुकुलपद्धतिः3. क्रीडात्मकपद्धतिः		
Unit 4: कौशल्यानि :	(Credit 01)	Lectures 15
<ol style="list-style-type: none">1. Class controlling2. Soft Skills3. अध्ययनसामग्रीनिर्माणम्		

संदर्भग्रंथाः -

1. बाल विकास एवं शिक्षा शास्त्र
Disha Publication; संस्करण ४ वर्ष - 2019 (किंडल संस्करण)
2. बाल मनोविज्ञान एवं शिक्षण कौशल
Prabhat Prakashan, २०२० (किंडल संस्करण)

Punyashlok Ahilyadevi Holkar Solapur University, Solapur

M.A (Sanskrit) Part-I

संस्कृताधिगमसामग्रीनिर्माणम् (Paper - OJT - IV) Semester II

(2023-2024, 2024-2025, 2025-2026)

(CBCS Semester Pattern Syllabus *w.e.f.* June, 2023)

Paper OJT-IV - संस्कृताधिगमसामग्रीनिर्माणम्

About the paper-

1. The paper is mainly based on Sanskrit related skills.
2. Students should be able to use Sanskrit in their own life after having the master degree. Keeping this view the paper is designed.
3. This paper is very important and useful for students as they would be able to work themselves or can go towards self employment.

[Total Credits: 04]

Total Theory Lectures-(60)

Unit 1: परिचयः :	(Credit 01)	Lectures 15
1. संस्कृतस्य उपयोजितशाखापरिचयः		
Unit 2: Section 1	(Credit 01)	Lectures 15
1. संस्कृते वार्तालेखनम्		
2. संस्कृते कथालेखनम्		
Unit 3: Section 2 :	(Credit 01)	Lectures 15
1. संस्कृते संवादलेखनम्		
2. संस्कृते वार्तालापः		
Unit 4: Section 3 :	(Credit 01)	Lectures 15
1. संस्कृते लघुनाटिकालेखनम्		
2. संस्कृते आंतर्जालीयप्रस्तुतीकरणम्		

Nature of Question Paper

Punyashlok Ahilyadevi Holkar Solapur University, Solapur

Name of the Faculty – Humanities

MA Part I Semester I & II

SANSKRIT

Semester I & II

(2023-2024, 2024-2025, 2025-2026)

(CBCS Semester Pattern Syllabus *w.e.f.* June, 2023)

**Nature of Question Paper
& Distribution of Marks**

Total Marking 80 per Semester

Total Questions 5

Q1) Multiple Choice Question (16)	16
Q2) Write short answers (4 out of 6)	16
Q3) Write short answers (2 out of 4)	16
Q4) General Question (1 out of 2)	16
[For Grammar – Q.4A Explanation of Sutras	08
B Explanation of Sentences]	06
Q5) Descriptive Question (No Option)	16

*** Internal Projects should be in PPT form .**